

УДК 352.075:004

ШЛЯХИ ТА МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РАЦІОНАЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІЗ СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ТЕРИТОРІЇ СЕМЕНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Фетісов С. Ю.¹, аспірант; Гряник В. О.², д. т. н., доц.

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

[1 fetisov.serhii@365.pdaba.edu.ua](mailto:fetisov.serhii@365.pdaba.edu.ua); [2 gryanyk.volodymyr@pdaba.edu.ua](mailto:gryanyk.volodymyr@pdaba.edu.ua)

Постановка проблеми. Проблема ефективного та раціонального використання, збереження корисних властивостей землі є актуальною для багатьох територій, зокрема для Семенівської селищної ради. Важливість цього питання зумовлена необхідністю забезпечення сталого розвитку громади, збереженням природних ресурсів для майбутніх поколінь та підвищенням ефективності аграрного виробництва.

Таким чином, для розуміння та розробки шляхів щодо підвищення ефективності використання земельних ресурсів необхідно володіти інформацією про їх обсяг, структуру та якісний склад угідь, кількість та функції учасників земельних відносин, багато інших чинників, які необхідно об'єднати.

Мета дослідження. Аналіз стану використання сільськогосподарських угідь на території Семенівської селищної ради за допомогою впровадження ГІС та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності та раціональності використання земельних ресурсів.

Результати дослідження. Земля, або земельні ресурси, є пріоритетним ресурсом як окремої людини, так і суспільства в цілому, тому питання ефективного та раціонального використання, збереження її корисних властивостей було та залишається нагальним, у тому числі й для наукових досліджень.

Як правило, ефективність використання земель визначають у кількості виробленої продукції на певній площі, а раціональність — у збереженні якісних та кількісних характеристик землі, тобто забезпечення майбутніх поколінь земельними ресурсами у найліпшому стані.

Науковці, що займаються цими питаннями, відзначають, що питання оцінки ефективності та раціональності використання земельних ресурсів потребує вдосконалення, з точки зору повноти врахування чинників навколишнього середовища: економічних, правових, природних, виробничих тощо [1].

Ефективність використання сільськогосподарських земель залежить від первинних природних умов, методів ведення господарства, види та врожайність сільськогосподарських культур, структура угідь, інфраструктура (лісосмуги, меліоративні системи, польові дороги тощо), здійснення заходів щодо охорони ґрунтів та підвищення їх родючості.

В Україні вже існує позитивний досвід використання інформаційних систем які містять інформацію про геопросторові об'єкти. Найвідомішим, з позиції управління земельними ресурсами, є Державний земельний кадастр. Цей кадастр містить інформацію про місцезонавання, розміри, цільове призначення, правовий статус, нормативну грошову оцінку певної земельної ділянки та деяку іншу інформацію. З проблемних питань, на мій погляд, необхідно зазначити наповненість бази та недостатність даних, що необхідні для прийняття управлінських рішень у сфері земельних відносин на регіональному та місцевому рівнях.

На прикладі території Семенівської селищної ради наведемо основні показники:

територія громади займає орієнтовно 80,5 тис. га, з них сільськогосподарські угіддя складають 71,9 тис. га, або 89,4 % від загальної території, на даній території розташовані 44 населених пункти кількість населення складає 17 459 осіб [2].

В свою чергу сільськогосподарські угіддя розподілені за формою власності, цільовим призначенням, складом ґрунтів. Рілля, тобто розорюванні угіддя займають 75,66 % (54,4 тис. га) від загального обсягу земель сільськогосподарського призначення.

До Державного земельного кадастру внесено інформацію про близько 70 тис. га земель із загального обсягу території громади.

Внесення інформації до Державного земельного кадастру про всі земельні ділянки дозволить володіти повним обсягом інформації, що в свою чергу буде сприяти підвищенню ефективності управління та використання земельних ресурсів. Проте при цьому, ряд показників, необхідних для регулювання земельних відносин на регіональному рівні, або не враховується, або ця інформація міститься в інших джерелах. Також, інформація Державного земельного кадастру, доступ до якої наданий для використання суб'єктами земельних відносин досить важко візуалізувати.

Враховуючи вищезазначене отримані наступні результати:

1) Земельні ресурси є пріоритетним ресурсом для індивідуального та суспільного використання, що підкреслює важливість їх ефективного та раціонального використання.

2) Ефективність використання земель часто визначається кількістю виробленої продукції на певній площі, тоді як раціональність полягає у збереженні якісних та кількісних характеристик землі.

3) Науковці відзначають необхідність вдосконалення методів оцінки ефективності та раціональності використання земельних ресурсів, зокрема з урахуванням економічних, правових, природних, виробничих чинників.

4) В Україні існує позитивний досвід використання інформаційних систем, таких як Державний земельний кадастр, для управління земельними ресурсами. Проте, існують проблеми з повнотою бази даних та недостатністю інформації для прийняття управлінських рішень.

Висновки. Для підвищення ефективності та раціонального використання земельних ресурсів необхідно:

Проведення повної інвентаризації земель в межах певної адміністративної території.

Створення такої бази геопросторових даних, обсяг та структура інформації в якій дозволить здійснювати постійний моніторинг стану використання земельних ресурсів та приймати швидкі та обґрунтовані рішення, спрямовані на досягнення заявлених цілей.

Список використаних джерел

8. Гунченко О. В. Теоретико-методичні аспекти оцінки економічної ефективності використання земель сільськогосподарських підприємств. Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, 2011. С. 1–8.

9. [URL:https://rada.info/upload/users_files/22538295/b7386ff72b84dda8cf157965071cd119.pdf](https://rada.info/upload/users_files/22538295/b7386ff72b84dda8cf157965071cd119.pdf)

10. Закон України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text>